

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/92/2016
Identifikačné číslo spisu: 1312207306
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1312207306.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobkyne VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., so sídlom v Limbachu, Limbová 451/3, IČO: 31 342 841, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 21C/53/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. júna 2014 sp. zn. 8Co/465/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 21. júna 2013 č. k. 21C/53/2012-136 zamietol žalobu žalobkyne a rozhodol o trovách konania. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup, vznik nemajetkovej ujmy a ani príčinná súvislosť medzi nimi ako základné podmienky požadované zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov na úspešné uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

2. O odvolaní žalobkyne rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 17. júna 2014 sp. zn. 8Co/465/2013 tak, že odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebol preukázaný vznik nemajetkovej ujmy, nesprávny úradný postup žalovanej a príčinná súvislosť medzi nimi ako základné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Považoval preto rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu žalobkyňa podala dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že sa jej postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom [§ 241 ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“) v spojení s § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p.], že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.], a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Odňatie možnosti konať pred súdom videla v tom, že odvolací súd verejne vyhlásil rozsudok v čase, kedy sa jej jediný konateľ nachádzal vo výkone väzby, a teda nemal možnosť dozvedieť sa o termíne verejného vyhlásenia rozsudku, zúčastniť sa ho a v konečnom dôsledku tak realizovať svoje procesné práva. Odvolací súd pochybil aj v tom, že nenapravil nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie a nedoručil jej vyjadrenie žalovanej a nepoučil ju podľa § 15a a nasl. O. s. p. a § 120 ods. 1 O. s. p. Namietala tiež, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie presvedčivo, čím ho urobil nepreskúmateľným. Žiadala preto rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedla, že podľa jej názoru v danej veci nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov upravených Občianskym súdnym poriadkom. Navrhla preto, aby ho Najvyšší súd Slovenskej republiky ako neprípustné odmietol alebo ako nedôvodné zamietol.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. aj nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, za ktorý koná jeho člen s príslušným vysokoškolským právnickým vzdelaním [§ 429 ods. 2 písm. b) C. s. p.], sa zaoberal prípustnosťou dovolania a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

7. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

8. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu boli upravené v ustanovení § 238 O. s. p. a § 237 O. s. p.

9. Podľa § 238 O. s. p. dovolanie bolo prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (odsek 1). Dovolanie bolo prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a napokon tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak šlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (odsek 3).

10. V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3

O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Nejde ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

11. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nebolo prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (išlo tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

12. Žalobkyňa procesné vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) O. s. p. nenamietala a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Nezistil ani podmienku prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., na ktorú poukazovala žalobkyňa.

13. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. sa rozumel postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania (strane sporu) realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznával (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, a pod.).

14. Dovolací súd považuje námietku žalobkyne týkajúcu sa správnosti postupu odvolacieho súdu v súvislosti s verejným vyhlásením rozsudku za neopodstatnenú. Z obsahu spisu (č. l. 169) je zrejmé, že predsedníčka senátu odvolacieho súdu dala 6. júna 2014 písomný pokyn oznámiť na úradnej tabuli súdu vyhlásenie rozhodnutia na deň 17. júna 2014 o 10.25 hod. č. dv. 50, že 11. júna 2014 bolo vyhotovené oznámenie o termíne verejného vyhlásenia rozhodnutia a zároveň bolo toto oznámenie vyvesené na úradnej tabuli súdu, a že v zápisnici o verejnom vyhlásení rozsudku zo 17. júna 2014 odvolací súd výslovne konštatoval splnenie podmienok pre verejné vyhlásenie rozsudku, t. j., že na úradnej tabuli tohto súdu bol vyvesený oznam o termíne jeho verejného vyhlásenia. Postup odvolacieho súdu bol preto v súlade s ustanovením § 156 ods. 3 O. s. p. Faktická možnosť strany sporu dozvedieť sa o termíne verejného vyhlásenia rozsudku, z hľadiska zákonom predpísaného postupu pre verejné vyhlásenie rozhodnutia, nebola právne významná. Odvolací súd preto svojím postupom pri verejnom vyhlásení rozsudku neodňal žalobkyňu možnosť konať pred súdom.

15. Dovolací súd v súvislosti s ďalšou námietkou žalobkyne pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie bola rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom sa táto norma uplatňovala aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument strany sporu (II. ÚS 76/07).

16. V tejto súvislosti treba upozorniť, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“.

17. Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil, že by v preskúmvanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety citovaného stanoviska. Dovoláním napádaný rozsudok odvolacieho súdu uvádza ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, popisuje dôvody, ktoré viedli žalobkyňu k podaniu odvolania a tiež ako sa k tomuto odvolaniu vyjadrila žalovaná, uvádza tiež rozhodujúci skutkový stav a právne predpisy, z ktorých súd vyvodil svoje právne názory. Rozhodnutie odvolacieho súdu dostatočne reaguje aj na námietky žalobkyne uvádzané v odvolaní, vrátane tej, ktorou žalobkyňa poukazovala na nevyhovenie jej žiadosti o odročenie pojednávania, a teda neumožnenie jej účasti na pojednávaní uskutočnenom 21. júna 2013. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak dáva dostatočné odpovede na podstatné otázky týkajúce sa predmetu konania. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Dovolací súd považuje preto rozhodnutie odvolacieho súdu za riadne zdôvodnené a za presvedčivé. Žalobkyňa preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

18. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na skutočnosť, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalovanej k odvolaniu treba uviesť, že vo všeobecnosti je nedoručenie vyjadrenia k odvolaniu porušením procesného práva strany sporu mať možnosť dozvedieť sa o všetkých skutkových a právnych argumentoch protistrany a zároveň tak mať možnosť vyjadriť sa k nim. V danom prípade je však nevyhnutné zohľadniť obsah písomného vyjadrenia žalovanej k odvolaniu, v ktorom je len stroho konštatovaný súhlas s rozsudkom súdu prvej inštancie. Vyjadrenie žalovanej tak nebolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V takomto prípade nedoručenie tohto podania žalobkyňi nemalo za následok odňatie jej možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. Nedoručenie ďalších listín súdom prvej inštancie žalobkyňa mala možnosť namietať už v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, čo však neurobila. Dovolací súd na tieto jej námietky uvedené až v dovolacom konaní preto neprihliadol.

19. Žalobkyňa namietala v dovolaní aj to, že nebola riadne poučená o možnosti uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi a ani o povinnosti označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Odhliadnuc od toho, že žalobkyňa ani tieto skutočnosti v odvolaní netvrdila, tieto jej tvrdenia nemajú oporu v súdnom spise. Z jeho obsahu totiž vyplýva, že žalobkyňa bola riadne poučená o procesných právach a povinnostiach už uznesením Okresného súdu Bratislava I (vec bola následne postúpená Okresnému súdu Bratislava III) z 13. januára 2012 č. k. 6C/3/2012-16. Predmetné uznesenie bolo žalobkyňi doručované na vtedy, podľa Obchodného registra, jej aktuálne sídlo, čo bolo v súlade s ustanovením § 48 ods. 2 O. s. p. Navyše, aj samotnému konateľovi žalobkyne bolo poskytnuté poučenie o procesných právach a povinnostiach (viď č. I. 28), ktoré mu bolo doručené 1. marca 2013, a ktorého obsahom bolo aj poučenie o právach účastníkov podľa § 15a a nasl. O. s. p. a podľa § 120 ods. 1 O. s. p.

20. Na základe uvedeného v bodoch 14. až 19. možno uzavrieť, že žalobkyňa neopodstatnene argumentovala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

21. Pokiaľ žalobkyňa namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových

zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak aj k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ale má nanajvýš „len“ charakter tzv. inej vady konania s možným následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) O. s. p.].

22. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (v tejto súv. por. § 120 ods. 1 O. s. p., resp. i dnešnú úpravu ustanovení §§ 132 a 185 C. s. p.) a nie účastníka konania (strany sporu). Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky stranou sporu navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi konania (strane sporu) možnosť pred súdom konať (tu opäť por. R 37/1993 a R 125/1999).

23. Žalobkyňa v dovolaní uplatnila aj dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) O. s. p.; k týmto námietkam dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) a c) O. s. p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo ale nie je tento prípad (tu napokon por. napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012 či 7 Cdo 116/2013). Z uvedeného plynie, že na dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) a c) O. s. p. (i keby bol prípadne namieste záver o ich opodstatnenom uplatnení) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

24. So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že v preskúmvanej veci dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 238 O. s. p., a neboli zistené ani podmienky prípustnosti podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c) C. s. p. bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

25. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne trovy nevznikli.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.